

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 550/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

458/2009. (XII. 16.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a budapesti lakos **panaszos**¹ 2009. július 28-án előterjesztett **panaszát** a 2009. december 16-án – dr. Kaltenbach Jenő elnök, testületi tag, és dr. Juhász Imre elnökhelyettes, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) IV. kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2009. július 28-án terjesztett elő panaszbeadványt a Testületnél, a vele szemben 2009. július 25-én Budapesten fogantató intézkedések (közlekedésrendészeti intézkedés, ruházat-, csomag-, gépjármű-átvizsgálás, előállítás) miatt.

I.

1) A panaszos előadta, hogy 2009. július 25-én 22 óra körüli időpontban gépkocsival haladt Budapesten, a IV. kerületben a Kossuth utcában, mikor a Kis János utcára fordulva észrevette, hogy egy előtte álló civil autóban ülő két személy „mutogat az

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

irányába”. A panaszos szerint ekkor a kocsiban ülő két „nagydarab férfi” kiszállt és elindult a panaszos felé. A panaszos „békésen” folytatta az útját.

A panaszos a Petőfi u. 8. szám előtt észlelte a visszapillantó tükörből, hogy egy villogó kék fényt használó gépkocsi halad utána. A gépkocsiból kiszállva – a panaszos szerint – „rendőrnek látszó személyek” egyike a rendőri intézkedés tényének közlése nélkül felszólította, hogy igazolja magát és fűjön bele a szondába. A gépkocsi tulajdonjogával kapcsolatos rendőri kérdésre a panaszos átadta a gépkocsi iratait. A panaszos szerint a rendőrök nehezen tudták kiolvasni, hogy a panaszos a tulajdonosa a gépkocsinak – holott azok „magyar nyelven kitöltött iratok voltak”.

A panaszos adatait lekérték a nyilvántartásból és három-négy alkalommal is feltették a kérdést, hogy a ki a gépkocsi tulajdonosa. Végül az egyik rendőr közölte a többiekkel, hogy ott a tulajdonos neve és hogy a gépkocsi mikor került a birtokába.

A panaszos állítása szerint ezek után közölték, hogy átkutatják a kocsit, amit a panaszos nehezményezett és vitatta ezen intézkedés jogalapját. A kocsi kesztyűtartójából előkerült egy börtokban tárolt vadászkesz, amit a rendőrök a kocsi tetejére tettek.

A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök az intézkedés során végig erőszakos, sértő hangnemet használtak. Kérte a panaszos, hogy közöljék nevüket, azonosító számukat – mire azt a választ kapta, hogy majd az intézkedés után. A panaszos véleménye szerint a kocsi átkutatása során a rendőrök hatáskörüket túllépő kérdéseket tettek fel: például arról, hogy a panaszos hol vásárolt és tudja-e igazolni a csomagtartóban lévő élelmiszerek eredetét számlával.

A panaszos állítása szerint az egyik „rendőrnek látszó személy” közölte vele, hogy mindjárt meg fogja bilincselni, illetve tegye rá a kezeit a rendőrautóra, dőljön előre és tegye szét a lábait. A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök az intézkedés közben – a járókelők láttára – darabonként tapogatták át fehérneműit, miközben – a panaszos előadása szerint – azt vitatták, hogy milyen indokkal „vigyék be”.

Mindenfajta indokolás nélkül előállították a BRFK IV. Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol a kését elvették és adtak róla egy átvételi elismervényt. 23.20 körüli időben engedték szabadon úgy, hogy semmiféle igazolást nem kapott előállításának idejéről, pontos okáról. Az igazolást – állítása szerint – csak másnap kapta kézhez, egyúttal azon a fogvatartás időpontjának dátuma tévesen szerepel (július 26-án 22 óra 35 perctől 23 óra 17 percig terjedő időtartam szerepel rajta). Kifogásolta, hogy a kését sem kapta vissza.

A panaszos az intézkedést alapvető jogait sértőnek tartja és kéri a Testület vizsgálatát.

2) A panaszos előadása a 2009. október 7-én felvett – és a rendőrség által a Testület kérésére megküldött – szabálysértési meghallgatás jegyzőkönyve alapján az alábbiakkal egészíthető ki.

A panaszos a korábbiakkal egyezően adta elő, hogy egy civil gépkocsiból két férfi hadonászott az irányába, majd kiugrottak a gépkocsiból – mire a panaszos nagyon megijedt és továbbhaladt, mert nem értette, hogy mit mutogatnak és félt, hogy meg fogják támadni.

A már későbbi, a Petőfi utcában történt megállításkor elmondta a rendőröknek, hogy a két „civilnek látszó” személyről azt hitte, hogy azok csak „szórakoznak” – nem tudta, hogy szolgálatot teljesítenek és rendőrök.

A panaszos az iratait átadta és megfújta a szondát. A lekérdezés során megállapították, hogy nem körözik és nem lopott az autó. A rendőrök hosszasan kérdezték a panaszost, hogy kié az autó. Ezzel kapcsolatban a panaszos egy, az önkormányzat által kiküldött levelet is átadott a rendőröknek. A rendőrök hiányolták, hogy amennyiben a panaszos a tulajdonos, de más az üzembentartó, akkor miért nincs a panaszosnál egy meghatalmazás, hogy a gépkocsit használhatja. A panaszos úgy gondolta, hogy ez szükségtelen, mivel ő, mint tulajdonos használhatja a gépkocsit és neki kellene meghatalmazást adnia az üzembentartó részére.

A panaszos úgy gondolja: miután kiderült, hogy nem körözik, nem ittas és a gépkocsi sem lopott – a rendőröknek el kellett volna engedniük. E helyett – a panaszos állítása szerint – a rendőrök a füle hallatára beszéltek meg, hogy milyen indokkal kellene bevinniük.

A rendőrök kérték, hogy a csomagtartót nyissa fel, aminek a panaszos eleget tett, ugyanakkor vitatta az intézkedés jogalapját, különösen az élelmiszerek eredetére vonatkozó rendőri kérdéseket.

Többszöri kérésére, hogy a rendőrök mondják meg nevüket és azonosító számukat – a rendőrök közül kettő személy bemutatkozott. Ezt a panaszos fel akarta írni egy papírra, amiért benyúlt a kocsi, mire – a panaszos előadása szerint – a rendőrök kérték, hogy ezt ne tegye.

A panaszos szerint ekkor a rendőrök közölték a panaszossal, hogy „hajoljon előre” és „tegye szét a lábait”, mert „meg lesz bilincselve”. Ennek azonban a panaszos már nem tett eleget. Eközben a kocsis csomagtartójában a panaszos személyes tárgyait (pl. fehérneműket) „fogdosták át” a rendőrök, melyek egy szatyorban voltak. Ezután a rendőrök jelezték, hogy a gépkocsi utasterét, is átvizsgálják. A kesztyűtartóban, ahol CD lemezek és zsebkendők voltak, ezek alatt egy börtokban megtalálták a panaszos kését, amit elvettek és a kocsis tetejére helyezték.

A panaszos gépkocsiját biztonságos helyre félreállították vele, majd közölték a rendőrök, hogy személyes tárgyakat ne hagyjon a gépkocsiban és azt zárja le. A panaszos ezután beült a rendőrökkel a rendőrségi gépkocsiba és bevitték a kapitányságra. A panaszos az épületben várakozott, ahol – állítása szerint – az egyik telefonját is leellenőrizték, hogy nem lopott-e, illetve kapott egy igazolást a kés

átvételéről. Ezt követően a panaszost a kapitányságról elengedték – ahová a panaszos másnap hajnali 3 óra körül visszatért, hogy az előállításáról igazolást kérjen. Az igazolást – ekkor – az ügyeletes tiszt adta ki a részére.

A panaszos kérdésre jegyzőkönybe mondta, hogy elinduláskor felkapcsolta a gépkocsi világítását, egyúttal végig a szabályoknak megfelelően közlekedett, nem hajtott át piros jelzésen. Ugyanakkor, amikor a civil rendőrök „hadonászása” történt, a panaszos nagyon megijedt és arra az esetre, ha esetleg követnék – úgy gondolta – bemegy a rendőrség felé. A panaszos elmondta, hogy aznap több alkalommal is konfliktusba keveredett másokkal, így ez volt a harmadik olyan esemény az említett napon, amikor benne félelemérzet alakult ki. Amikor azonban látta a rendőrségi gépkocsi villogóját, azonnal megállt.

II.

A Testület megkereste az intézkedést foganatosító rendőrségi szerv vezetőjét, kérve az intézkedésről készült dokumentumok megküldését. A rendőrség valamennyi szükséges dokumentumot (jelentések, parancsnoki kivizsgálás, szabálysértési eljárás iratai) megküldött a Testület részére, melyek az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatára útján 2009. október 29-én érkeztek meg.

1) A parancsnoki kivizsgálás szerint a rendelkezésre álló iratok alapján megállapítást nyert, hogy 2009. július 25-én, 22 óra 25 perckor a panaszos által vezetett személygépkocsit intézkedés alá szeretne volna vonni egy civil ruhában szolgálatot teljesítő r. százados és egy r. őrnagy a Budapest, IV. kerület Kiss János u. és a Kossuth utca kereszteződésénél. A szabálytalanul közlekedő személygépkocsi a Kossuth utcán haladt a Szilágyi út irányából a Kiss János u. irányába. Az említett két rendőr szabadidejében – külön szerződés alapján – látott el járőrszolgálatot. Intézkedésük célja az volt, hogy a panaszos által vezetett személygépkocsit megállítsák, ugyanis a gépjármű világítás nélkül közlekedett, amivel szabálysértést követett el, tekintettel a késői időpontra.

A parancsnoki kivizsgálás hivatkozik arra, miszerint a rendőrség alapfeladatai közé tartozik, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 1.§-a (2) bekezdésének b) pontja alapján „szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében”. Az észlelt szabálysértés elkövetése miatt intézkedést szerettek volna kezdeményezni a panaszossal, mint elkövetővel szemben. Ez – a parancsnoki kivizsgálás szerint – kötelességük, mivel az Rtv. 13.§-ának (1) bekezdése szerint: „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.”

A két rendőr, akik észlelték a szabálysértés tényét, szolgálatukat civil ruhában látták el, rendőri jelleget nélkülöző személygépkocsival, ezért az intézkedést az Rtv. 20.§-a (1) bekezdésének b) pontja („A rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye

igazolja") alapján kezdték meg. A parancsnoki jelentés szerint a gépkocsiból kiszállva, igazolványukat és jelvényüket felmutatva próbálták meg megállítani a világítás nélkül haladó személygépkocsit és igazoltatni a panaszost [Rtv. 20.§ (3) bekezdés: „A rendőr köteles - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni”].

Igazoltatásra a szabálysértés elkövetésének ténye alapján volt törvényi felhatalmazásuk, hiszen az elkövető adatainak megállapítása és a későbbi szabálysértési eljárásban való felhasználása volt a céljuk [Rtv. 29.§ (1) bekezdés: „A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani”].

A jelentés szerint azonban a tervezett intézkedést nem állt módjukban megkezdni, mert a panaszos az általa világítás nélkül vezetett személygépkocsival kikerülő manővert hajtott végre és a Kiss János utcán végighaladva rákanyarodott a Görgey Artúr utcára még mindig világítás használata nélkül. A parancsnoki kivizsgálás szerint megalapozott lehet a panaszos azon állítása, hogy nem tudta biztosan, ki is akarja őt megállítani ilyen késői órában, hiszen gépkocsija világítóberendezése nem működött, ezért az amúgy is rosszul megvilágított kereszteződésben nem láthatott teljesen jól.

A két rendőr az általuk használt személygépkocsival a szabálysértő után indultak. A gépkocsivezető által tanúsított magatartás egyébként jellemzően – rendőri szemszögből – az ittas járművezetők vezetési stílusának felelt meg.

A civil ruhás rendőrök folyamatosan figyelemmel kísérték a gépkocsi haladási irányát és erről a rendszeresített EADS rádión tájékoztatták a többi, szolgálatban lévő egységet. Megadták a gépkocsi típusát és egy rendszám-töredéket is. A panaszos személygépkocsijával a Görgey Artúr utcáról kanyarodott balra a Kölcsey utcára és ekkor kapcsolta csak be személygépkocsija világítását. A Kölcsey utcáról a Závodszy Zoltán utcára kanyarodott, majd onnan a Rózsa utcára és haladt az Árpád út irányába. A civil ruhás rendőrök a követett gépkocsi nagy sebessége ellenére nem tévesztették szem elől a panaszost. Az Árpád úthoz érve a panaszos az általa vezetett személygépkocsival áthajtott – a forgalomirányító jelzőkészülék tilos jelzése ellenére – a kereszteződésen és jobbra fordult az Árpád úton.

A jelentés szerint ekkor észlelte a közlekedő gépjárművet a gépkocsizó járőrszolgálatot ellátó másik, rendőrségi szolgálati gépkocsival közlekedő járőrpár, akik a beazonosítást követően – megállítási céljából – bekapcsolták a szolgálati személygépkocsira stabilan felszerelt megkülönböztető fény- és hangjelzést, majd utána fordultak a panaszos által vezetett személygépkocsinak. A panaszos gépkocsijával befordult az Árpád útról a Petőfi utcába és haladt a Kassai utca irányába. A gépkocsizó járőrnek csak mintegy 300 méter megtételét követően sikerült megállítani a panaszos által vezetett személygépkocsit.

A parancsnoki kivizsgálás rámutat, hogy a panaszos azt állította, hogy a rendőrségre szeretett volna eljutni ezen az útvonalon rendőri védelmet igényelni, de ennek – a rendőrség szerint – ellentmond, hogy a Petőfi Sándor u. 8. szám már túl van azon a kereszteződésen, ahonnan megközelíthető a BRFK IV. Kerületi Rendőrkapitányság.

A megállítást követően a rendőri jelleggel ellátott – és megkülönböztető fényjelzést használó – személygépkocsiból kiszállt a két szolgálati egyenruhát viselő rendőr és intézkedést kezdeményezett a gépkocsi vezetőjével a már korábban taglalt jogszabályi hivatkozásokra alapozva.

A parancsnoki kivizsgálás szerint a történetek teljes körű, minden oldalról történő vizsgálata adhat csak megnyugtató választ a lezajlott intézkedés menetére, ezért szükséges a panaszos által rögzített verzió elemzése is. A panaszos sérelmezi, hogy a szolgálati személygépkocsiból kiszálló „rendőrnek látszó személyek egyike” a rendőri intézkedés ténynek közlése nélkül felszólította, hogy fújjon bele a szondába és igazolja magát. A parancsnoki vélemény szerint kissé eltúlzottnak tartható, hogy egy közel negyven éves magyar állampolgár nem ismeri fel a Magyar Köztársaság Rendőrségének szabályszerű egyenruházatát egy olyan szituációban, ahol ráadásul a rendőr egy rendőri jelleggel szabályosan ellátott, megkülönböztető fényjelzést használó szolgálati személygépkocsiból száll ki.

A parancsnoki jelentés hivatkozik arra, hogy a Petőfi u. 8. szám előtt intézkedést kezdeményező rendőrök közül a r. őrmester jelentésében egyértelműen leírja, hogy az intézkedést oly módon kezdte meg, ahogyan azt a hatályos belső szabályozás előírja. A kiszállást követően tisztelgett, a napszaknak megfelelően köszönt, megadta nevét rendfokozatát, jelvéyszámát és szolgálati helyéről is tájékoztatta az intézkedés alá vontat. Tájékoztatták, hogy azért állították meg mert közlekedési szabálysértéseket (világítás nélkül közlekedett és áthajtott a közúti forgalomirányító jelzőkészülék tilos jelzésén) követett el az általa vezetett személygépkocsival.

A megkezdett intézkedéskor érkezett a helyszínre a civil ruhás r. őrnagy és a r. százados is. A r. százados, aki egyébiránt a BRFK IV. Kerületi Rendőrkapitányság Hivatalának vezetője szintén arról számolt be, hogy az intézkedés szabályosan zajlott le. Kitért arra is, hogy a panaszos kérésére ismételtén bemutatkoztak egyenként, ráadásul a neveket és beosztási helyeket fel is jegyezte az intézkedés során.

Az intézkedést az egyenruhában szolgálatot teljesítő rendőrök végezték, melynek során a rendszeresített, elektromos Drager alkoholszondával ellenőrizték az intézkedés alá vontat. Az ellenőrzés negatív eredménnyel zárult, tehát a panaszos nem vezetett alkoholos befolyásoltság alatt.

Ellenőrizték a panaszos személyes okmányait, illetve az általa vezetett személygépkocsi menetokmányait is. A gépkocsi menetokmányainak ellenőrzése során észlelték az intézkedő rendőrök, hogy a forgalmi engedélybe bejegyzett adatok nem egyeznek a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala

(a továbbiakban: KEKKH) nyilvántartásában lévőkkel. A tapasztalt eltérés, illetve a valóság teljes körű tisztázásának érdekében ellenőrző kérdéseket tettek fel az intézkedés alá vontnak. A rendelkezésre álló iratok alapján megállapították, hogy adminisztrációs hiba történt a forgalmi engedély kiállítása során. A panaszos azonban teljesen más szemszögből közelítette meg a rendőri intézkedés ezen részét is. A jelentés utal rá, hogy a panaszos beadványában úgy idézi fel az okmány ellenőrzését, mintha az intézkedő rendőrök nem tudnának elolvasni egy magyar nyelven kitöltött hivatalos dokumentumot, és teljesen meg lenne arról győződve, hogy egy adminisztrációs hiba miatt hibásan kitöltött vagy regisztrált dokumentum felhasználása teljesen természetes lenne. A parancsnok hangsúlyozza, hogy ennek ellenőrzését és a történetek tisztázását az intézkedő rendőrök, percek alatt (este fél 11 körüli időben, a nyílt utcán) hajtották végre az ügyelet segítségével.

A jelentés arra is utal, hogy az intézkedés alá vont személy az intézkedés során csak igen körülményes együttműködést tanúsított, mivel nem érezte vagy nem akarta átérezni a rendőri intézkedés jogszerűségét. Ezt a rendőrök sem tudták eldönteni, így joggal feltételezték, hogy valamilyen jogsértést próbál meg esetlegesen leplezni magatartásával. Az okmányok ellenőrzését követően ezért döntöttek az intézkedő rendőrök a gépjármű átvizsgálása mellett, amire – álláspontja szerint – kellő felhatalmazást adott az Rtv. 29.§-ának (6) bekezdése: „A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi”.

A gépkocsi átvizsgálását – a parancsnok megállapítása szerint – szakszerűen hajtották végre, az kiterjedt a gépkocsi csomagterére és utasterére is. Az egyik intézkedő rendőr jelentésében egyértelműen megfogalmazta, hogy valóban észlelte a gépkocsi csomagterében elhelyezett élelmiszereket, de azok származásával kapcsolatban nem tett fel ellenőrző kérdéseket. A panaszos jóllehet sérelmezte, hogy a rendőr „hatáskörét túllépő” kérdéseket tett fel az élelmiszerekkel kapcsolatban, pl.: hol vásárolta, tudja-e igazolni számlával. Amennyiben azonban olyan tény vagy körülmény jutott volna az intézkedő rendőr tudomására, amely alapján ezt szükségessé tette volna, akkor az Rtv. 32.§-a alapján egyébként is tehetett volna fel ellenőrző kérdéseket: „a rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges”.

A gépkocsi utasterének átvizsgálása során került elő a gépkocsi kesztyűtartójából a jelenleg is a BRFK IV. kerületi Rendőrkapitányságon, mint első fokú szabálysértési hatóságon folyó szabálysértési eljárás alapját képező, 12 cm pengehosszúságú tőrkes. Az intézkedő rendőrök egyértelműen felismerték, hogy a tőrkes a 175/2003. (X.28.) Korm. rendelet mellékletében felsorolt jellemzőknek maximálisan megfelel: „a közbiztonságra különösen veszélyes eszköz: a) az olyan szűrő- vagy vágóeszköz, amelynek szűrőhosszúsága vagy vágóéle a 8 cm-t meghaladja...”. Ezt az eszközt (tőrkes) egyébként az ORFK által kiadott – a rendőri intézkedések gyakorlati

végrehajtásának alapvető taktikai című – módszertani útmutató 6 db fényképpel illusztrálja, hogy a rendőri intézkedések során egyértelműen felismerhető legyen.

A közbiztonságra különösen veszélyes eszköz megtalálását követően befejezték az átvizsgálást és közölték a panaszossal, hogy az Rtv. 33.§-a (2) bekezdésének f) pontja alapján előállítják a BRFK IV. kerületi Rendőrkapitányságra: „(2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,... f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani”.

Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szabs. r.) rendelkezik arról, hogy a közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel kapcsolatban milyen intézkedéseket kell tennie az illetékes hatóságnak: „A közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel kapcsolatos szabálysértés, 10.§ (1) bekezdés: Aki a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök birtoklására, szállítására, forgalmazására vonatkozó szabályokat megszegi, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható. (2) Azt az eszközt, amelyre az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértést elkövették, el kell kobozni”.

A szabálysértési eljárás lefolytatása során végrehajtandó elkobzáshoz az elkobzás alá eső dolgot vissza kell tartani, melyről a hatályos szabályozásnak megfelelő jegyzőkönyvet kell kitölteni. Erről a szabálysértési eljárás során lefoglalt és elkobzott dolgok kezeléséről és értékesítéséről, valamint a pénzbírság és egyéb pénzügyi leltárjáról és átutalásáról szóló 10/2000. (III. 24.) PM rendelet rendelkezik: „2.§ (1) bekezdés: A dolog visszatartásáról, illetve lefoglalásáról az intézkedést foganatosító szervnek jegyzőkönyvet kell felvennie”.

A parancsnoki kivizsgálás szerint a panaszos az előállítás közlését követően megtagadta az együttműködést és közölte, hogy nem teljesíti az intézkedő rendőrök arra vonatkozó kérését, hogy üljön be a szolgálati személygépkocsiba. Tette ezt annak ellenére, hogy a Rtv. 19.§-ának (1) bekezdésében egyértelműen meghatározza az állampolgári köteleességet a jogalkotó a rendőri intézkedések során: „A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni”.

Az intézkedő r. őrmester a panaszos irányába intézett felkérés megtagadását követően felszólította, hogy vesse magát alá a rendőri intézkedésnek, mert ellenkező esetben kényszerítő eszközt fog alkalmazni. Erre az Rtv. 19.§-ának (2) bekezdése hatalmazta fel: „A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók”. A panaszos ezt követően alávetette magát a rendőri intézkedésnek. Az intézkedő r. őrmester – a jelentés szerint – nem mondta a panaszosnak, hogy meg fogja bilincselni, hiszen az intézkedés nem fajult olyan irányba, amely alapján indokolt lett volna a bilincselésre történő figyelmeztetés. Ezt követően az intézkedő rendőrök lehetőséget adtak neki,

hogy a személygépkocsijában tartott értékeit vegye magához és a személygépkocsiját biztonságosan zárja le, majd előállították a BRFK IV. Kerületi Rendőrkapitányságra.

Az intézkedés befejezését megelőzően a helyszínen lévő két civil ruhás rendőrt az Ügyelet egyéb szolgálati feladatok elvégzésének érdekében elirányította a helyszínről. Az intézkedő r. őrmester határozottan állította, hogy nem vizsgálta át a panaszos ruházatát, bár erre kellő jogalapja lett volna az Rtv. 31.§-ának (1) bekezdése alapján: „Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja. (2) A ruházat átvizsgálását - halaszthatatlan eset kivételével - az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti. Az intézkedés nem történhet szemérem sértő módon”.

Az előállítást követően a nevezettet nem helyezték el az előállítóban, hiszen az intézkedés alapja az elkobzás hatálya alá tartozó dolog visszatartása érdekében elkészítendő jegyzőkönyv kitöltése volt. A rendőri intézkedés 22 óra 35 perckor kezdődött, majd 23 óra 17 perckor került sor az intézkedés alá vont panaszos szabadon bocsátására. Az intézkedés időtartamáról szóló igazolást nevezett részére – a jelentés szerint – átadták.

A parancsnoki kivizsgálásról készült jelentés arra is kitér, hogy a panasztételi lehetőségről is tájékoztatták a panaszost, még az intézkedés helyszínén, amit az a tény is igazol, hogy nemcsak a Testületnél tett panaszt, hanem – többek között – a Budapesti Nyomozó Ügyészségen is, mely feljelentést egyébiránt az Ügyészség – bűncselekmény hiányában – elutasította.

2) A panaszossal szemben indult szabálysértési eljárás – Testület részére megküldött – irataiból (idézés, meghallgatási jegyzőkönyv, határozat lefoglalásról) megállapítható, hogy az ügyben a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése, valamint a közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel kapcsolatos szabálysértés miatt folyik az eljárás.

3) Az intézkedő rendőrök által az előállítás végrehajtásáról készített jelentés az alábbiakat tartalmazza.

A panaszossal szemben az intézkedés során az Rtv. 29.§-ának (1) bekezdése alapján igazoltatásra, 31.§-ának (1) bekezdése alapján a személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálására, továbbá a 33.§ (2) bekezdése f) pontjának IV. fordulója szerint (akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni vagy elkobzás alá eső dolgot kell vissza tartani) előállításra került sor.

A jelentés szerint az intézkedő (egyenruhás) rendőröktől szolgálatuk teljesítése során 2009. július 25-én 22 óra 25 perckor egy másik, ugyancsak járőrszolgálatot ellátó járőrpár segítséget kért, mivel egy fehér színű Mitsubishi Lancer típusú gépkocsi vezetője a rendőri intézkedés alól kivonta magát. A másik (civilben szolgálatot

teljesítő) járőrpár tagjai elmondták, hogy az említett gépkocsit intézkedés alá akarták vonni, mert nem használt világítást, egyúttal közölték a gépkocsi rendszám-töredékét.

A járőr az Árpád úton közlekedett, amikor figyelmes lett egy ilyen gépkocsira az Árpád Üzletház előtt, mely éppen a Petőfi utcára kanyarodott be. A járőr a keresett gépkocsit a Petőfi u. 8. szám előtt – megkülönböztető fényjelzés használatával – megállította. Az időközben a helyszínre érkező másik járőrpár egyik tagja elmondta, hogy ezt a gépkocsit próbálták igazolványuk felmutatásával megállásra inteni, mivel világítás nélkül közlekedett. A gépkocsi azonban kikerülte őket és továbbhaladt, majd a Rózsa utca – Árpád út kereszteződésében a fényjelző készülék piros jelzésén áthajtott és rákanyarodott az Árpád útra, majd onnan a Petőfi utcára.

A panaszost igazolásra és a gépkocsi okmányainak átadására szólították fel, aminek eleget tett. Kérdésre elmondta, nem tudta, hogy a másik két férfi is rendőr és mivel nagyon megijedt, továbbhajtott.

Ezt követően a gépkocsi átvizsgálása során előkerült 1 db 12cm pengehosszúságú, fém markolatú kés, mely egy bőrnek látszó tokban volt elhelyezve. A panaszost kérdőre vonták, aki elismerte, hogy az az ő tulajdona. 22 óra 55 perckor közölték a panaszossal, hogy a fenti tárgy elkobzás alá esik, így előállítják a BRFK IV. Kerületi Rendőrkapitányságra. A panaszos a gépkocsiból az értékeit kivette és a gépkocsit lezárta.

22 óra 59 perckor a Kapitányság ügyeleti helyisége előtti váróban sérülés és panaszmentesen elhelyezték a panaszost. Kitöltötték az erre rendszeresített jegyzőkönyvet, amit a panaszos aláírt és egy példányát átvette. A szabálysértés tényét nem ismerte el, de a részére átadott szabálysértési nyilatkozatot kitöltötte. Az előállításról az Ügyeletes Tisztet tájékoztatták.

A panaszosnak elmondták, hogy szabálysértés elkövetése miatt (a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése, valamint a közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel kapcsolatos szabálysértés) vele szemben feljelentést tesznek.

Megállapították, hogy a gépkocsi a körözési nyilvántartóban nem szerepel, a panaszos pedig nem áll a vezetéstől eltiltás hatálya alatt.

23 óra 17 perckor a panaszost elbocsátották. A jelentés szerint az Rtv. 33.§-ának (4) bekezdése szerinti tájékoztató és igazolás a részére kiadásra került.

A jelentés kitér arra is, hogy a panaszos az intézkedés alatt végig arrogáns viselkedést tanúsított.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás az intézkedést jogszerűnek, szakszerűnek és arányosnak minősítette.

4) Az intézkedő r. őrmester a Testület megkeresése alapján és a parancsnoki kivizsgálás keretében 2009. október 17-én egy kiegészítő jelentést készített. Ez az alábbi többlet-információkat tartalmazza.

Az intézkedő rendőr vitatja azon panaszosi állítást, hogy az előírt formai követelmények mellőzésével kezdte volna meg az intézkedést. Leírja, hogy tisztelgést, köszönést követően, rendfokozata, jelvéyszámja és szolgálati helye közlésével kezdte meg az intézkedést. A kiegészítő rendőri jelentésben előadja továbbá azt is, hogy végig udvariasan, normális hangnemben intézkedtek.

A jármű és csomag-átvizsgálást azért hajtották végre, mert a panaszos – előzetesen tanúsított – magatartása alapján „feltételezhető volt, hogy szabálysértést vagy bűncselekmény akar elfedni”. A gépkocsi csomagtartójában lévő háztartási élelmiszerek eredetéről az intézkedő rendőr – állítása szerint – nem érdeklődött, azokról számla bemutatását sem kérte.

A jelentést tevő rendőr kiemeli, hogy a kés feltalálása után közölte a panaszossal, hogy az a közbiztonságra különösen veszélyes eszköznek minősül, ezért a panaszost elő fogják állítani, hogy a kést „jegyzőkönyv ellenében visszatartsák tőle”.

Az intézkedő rendőr vitatja, hogy ruházat-átvizsgálást hajtott volna végre, mivel – álláspontja szerint – „annak szabályai nem álltak fent, mivel női kollega nem volt jelen az intézkedésnél”.

A rendőr utal arra is, hogy az előállítás tényének közlését követően a panaszos „flegma” magatartást tanúsított és közölte, hogy „nem fog bejönni” a Kapitányságra. A rendőr ezután felvilágosította, hogy amennyiben a rendőri intézkedésnek nem engedelmeskedik, akkor vele szemben kényszerítő eszközt fognak alkalmazni. Mivel ezt a panaszos tudomásul vette – előállították és a Kapitányságon a kést lefoglalták.

III.

Az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése kiemeli, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával (arányos eljárás). Ugyanakkor az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a Rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A konkrét panasz kapcsán – a Testület álláspontja szerint – a kifogásolt rendőri intézkedések érintették a panaszos emberi méltóságát, személyi integritáshoz való jogát és személyes szabadságát, továbbá tisztességes eljáráshoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogát.

1) Elsőként, az eljáró rendőrök intézkedési kötelezettségével kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat teszi. Az Rtv. 13.§-ának (1) bekezdése szerint: „A rendőr

jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3.§-ának (1) bekezdése ugyancsak előírja, hogy bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.

A Testület a rendelkezésére álló iratokból megállapította, hogy az első járőrpár (azaz a civilben járőrszolgálatot teljesítő két rendőrtiszt) kellő jogalap birtokában kívánt intézkedni a panaszossal szemben, mivel az általa vezetett gépjárműnek nem égett a világítása. Jóllehet, a panaszos tagadja, hogy járművének világítása nem égett volna, mivel szabálysértési meghallgatása során azt állította, hogy a világítást elinduláskor bekapcsolta – azonban a Testület az eset összes körülményei alapján úgy ítélte meg, hogy a rendőrök állítása helytálló lehet.

A Testület e véleményét a következőkre alapozza. A panaszos maga állítja, hogy a két civil ruhás személy még az autóban ülve – annak lehúzott ablakán keresztül – integetni kezdett neki, majd amint közeledett feléjük kiszálltak és az irányába mutogattak. A Testület életszerűtlennek tartja, hogy a két rendőr a panaszost az út szélén álló gépkocsiban ülve és az ablakon kiintegetve próbálta volna megállítani akkor, ha egyébként nem állt volna fenn semmilyen jól látható, a panaszos forgalomban történő részvételével kapcsolatos szabálysértés. A Testület annak a rendőrségi állításnak is jelentőséget tulajdonít, hogy a panaszos feltehetőleg azért nem látta, hogy a rendőröknél rendőrigazolvány és jelvény van, mert a világítása nem égett.

A Testület – ezzel összefüggésben – azt a rendőrségi megállapítást is elfogadja, hogy a panaszos által tanúsított magatartás (világítás nélkül közlekedik és kivonja magát a rendőri intézkedés alól) a gyakorlatban jellemzően az ittas járművezetők esetében fordul elő.

A Testület mindezek alapján úgy foglalt állást, hogy a rendőrök intézkedésének az Rtv. idézett 13.§-ának (1) bekezdése szerint megfelelő jogalapja volt – ebben a vonatkozásban a panaszost jogsérelem nem érte.

2) A panaszos megállításával kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. 44.§-a (1) bekezdésének b) pontja szerint: „A rendőr az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti”.

Ennek során a rendőr a járművet és a jármű vezetőjét intézkedés alá vonhatja és ellenőrizheti. Figyelemmel azonban arra, hogy a panaszos a megállításnak nem tett eleget, ezért az intézkedő rendőrök (civil) gépkocsijukkal a panaszos után indultak.

A Testület felhívja a figyelmet, hogy a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 6.§ (2) bekezdésének a) pontja értelmében, ha a rendőr a forgalmat nem útkereszteződésben irányítja, a járművek megállítására – menet közben – a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból, illetve motorkerékpárról ad jelzést, karjának, fehér szegélyű piros tárcsának, piros vagy fehér fényű lámpának fel-le mozdításával, illetőleg hangszórón vagy a megállásra felhívó szövegű felirattal.

A fenti jogszabályi rendelkezésekből az következik, hogy a közúton megállásra kényszerítés kizárólag megkülönböztető fény- és hangjelzést használó szolgálati gépkocsiból, tárcsa (lámpa) vagy karjelzés használatával és esetlegesen a felhívásra szolgáló hangszóró használatával hajtható végre jogszerűen és előírászerűen – nyilvánvalóan a közelben közlekedő más személyek, valamint az intézkedés alá vont személy életének, testi épségének és vagyonbiztonságának fokozott védelme érdekében.

A Testület ezzel összefüggésben felhívja a figyelmet a Szolgálati Szabályzat 3.§-ának (4) bekezdésére, mely szerint a meghatározott szolgálati feladat végrehajtása során észlelt vagy tudomására jutott kisebb súlyú cselekmény esetén a rendőr meghatározott szolgálati feladatának teljesítését folytatja, a rendőri intézkedés szükségességét azonban haladéktalanul köteles jelenteni előjárójának vagy a legközelebbi rendőri szerv ügyeletesének. A Testület álláspontja szerint az intézkedő egyébként civil ruhás és civil gépkocsival közlekedő rendőrök mindezeket, tehát azt, hogy mi állhat arányban az észlelt szabálysértéssel, annak súlyával, illetve saját maguk, a panaszos és más, arra közlekedők személyi- és vagyonbiztonságával – helyesen mérlegelték és a szabályoknak megfelelően döntöttek, amikor a panaszost nem kísérelték meg megállítani, hanem az esetet jelentették az ügyelet felé és segítséget kértek.

A fent idézett jogszabályi rendelkezések alapján a panaszos megállítására a második (egyenruhás és szolgálati gépkocsival közlekedő) járőrpár részéről már szabályosan került sor, tehát a Testület ebben a vonatkozásban sem állapított meg jogsérelmet a panaszos oldalán.

3) A panaszos igazoltatásával összefüggésben a Testület idézi az Rtv. 29.§-ának (1) bekezdését, mely szerint: „A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani”.

A Testület rámutat, hogy a panaszos által megvalósított és a rendőrök által észlelt, majd rádión jelentett közlekedési szabálysértések a panaszos igazoltatását a rendőrség által hivatkozott okok (közrend, közbiztonság védelme, közlekedésrendészeti ellenőrzés) alapján kellő joggal támasztják alá.

4) A panaszos a szonda alkalmazását indokolatlannak tartotta.

Az Rtv. 44.§-a (1) bekezdésének c) pontja szerint: „A rendőr az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a jármű vezetőjét a rendszerített eszközzel légzésminta, ha nála a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása vagy alkoholfogyasztás miatt bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja merül fel, az egészségügyi szolgálat igénybevételével vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adására kötelezheti”.

A fenti rendelkezésből az olvasható ki, hogy az intézkedő rendőr az Rtv. 44.§-a szerinti közlekedésrendészeti intézkedés során minden esetben jogosult a jármű vezetőjét légzésminta adására kötelezni. Ennél súlyosabb következménnyel járó intézkedésre, tehát „vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adására kötelezés” csak bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja esetén lehetséges. A panaszolt esetben azonban az állapítható meg, hogy az utóbbi vizsgálatok alkalmazása fel sem merült a panaszossal szemben. Ugyanakkor a Testület – a fentiekben már kifejtettek szerint – megjegyzi, hogy a rendőrök a panaszos magatartása alapján alappal felételezheték, hogy az intézkedés alól valamilyen ok (pl. ittasság) miatt próbálta meg kivonni magát és hajtott el az első helyszínről.

Ebben a vonatkozásban tehát a Testület a panaszos légzésminta adására kötelezését ugyancsak indokoltnak és jogszerűnek minősítette, egyúttal az intézkedés arányossága sem volt kétségbe vonható.

5) A panaszos kifogásolta, hogy a rendőrök a gépjármű adatainak ellenőrzése során nem megfelelően jártak el, egyúttal felesleges ellenőrző kérdéseket tettek fel a számára, illetőleg az intézkedésnek ez a része indokolatlanul hosszú ideig tartott.

A Testület ismételten hivatkozik az Rtv. 44.§-a (1) bekezdésének b) pontjára, mely a közlekedésrendészeti intézkedés során lehetővé teszi, hogy a rendőrség a közlekedési rendszabályok megtartása és a járműhasználat szabályszerűsége mellett a jármű birtoklásának jogszerűségét is vizsgálja. Ennek során a rendőrség ellenőrzi az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait és a jármű adatait.

A Testületnek nem volt oka kételkedni abban, hogy a panaszos által sérelmezett adategyeztetési probléma a nyilvántartás hibájára vezethető vissza – melyre a rendőrség a parancsnoki kivizsgálásról szóló jelentésben hivatkozott. Nevezetesen arra, hogy a gépkocsi menetokmányainak ellenőrzése során észlelték az intézkedő rendőrök, hogy a forgalmi engedélybe bejegyzett adatok nem egyeznek a KEKKH nyilvántartásában lévőkkel. A tapasztalt eltérés, illetve a valóság teljes körű

tisztázásának érdekében ellenőrző kérdéseket tettek fel az intézkedés alá vontnak. A rendelkezésre álló iratok alapján megállapították, hogy adminisztrációs hiba történt a forgalmi engedély kiállítása során. Azonban ennek ellenőrzését és a történetek tisztázását az intézkedő rendőrök sikeresen végrehajtották az ügyelet segítségével.

Erre figyelemmel a Testület alapjogsérelmet ebben a vonatkozásban sem állapított meg, mivel az intézkedés ezen része is jogszerűen történt.

6) A panaszos kifogásolta a gépjármű átvizsgálását és annak során a számára feltett ellenőrző kérdéseket, továbbá az élelmiszerek számlájának bemutatására történt felhívást.

Az Rtv. 29.§-ának (6) bekezdése szerint: „A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi”.

A rendőri jelentések a jármű-átvizsgálás jogalapjaként bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanújára hivatkoztak. A Testület az intézkedés indokoltságát illetően elfogadta a rendőrség azon álláspontját, hogy a panaszos magatartása (mely szerint a rendőri intézkedés alól kivonta magát és a helyszínről elhajtott, majd nagy sebességgel haladva a forgalomirányító lámpa piros jelzésén áthajtott, illetve a megkülönböztető jelzéssel ellátott gépkocsival végrehajtott megállításhoz is csak mintegy 300 méter után tett eleget) alapot adhatott olyan feltételezésre a rendőrök részéről, hogy bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja áll fenn. Egyúttal pedig a panaszos magatartását ez, illetőleg ennek elleplezése indokolhatja.

Ebben a vonatkozásban tehát a Testület a jármű-átvizsgálást jogszerűnek tartotta és alapjogsérelmet a panaszos oldalán nem állapított meg.

A panaszos részéről sérelmezett állítólagos ellenőrző kérdések a gépkocsi csomagtartójában lévő élelmiszerek eredetével kapcsolatban, továbbá a számla bemutatására való felhívás – már az intézkedés arányosságával vannak összefüggésben. Nevezetesen azzal, hogy az intézkedő rendőrök az átvizsgálás során kellő kíméllettel jártak-e el. Figyelemmel arra, hogy az intézkedő rendőr a jelentésében kategorikusan tagadta, hogy bármilyen számla bemutatására hívta volna fel a panaszost és egyéb olyan körülmény, mely egyik vagy a másik fél álláspontját támasztotta volna alá nem merült fel – ebben a vonatkozásban alapjogsérelmet nem volt megállapítható.

Az esetleges ellenőrző kérdések feltételével kapcsolatban a Testület utal az Rtv. 32. §-ára, mely úgy rendelkezik, hogy: „A rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. A felvilágosítás kérésének idejére a kérdezett személy feltartóztatható. Akitől a rendőr

felvilágosítást kér – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos válaszadást nem tagadhatja meg”. Az idézett 32. § – mint az Rtv. V. Fejezetében rögzített önálló rendőri intézkedés – célja, hogy a rendőri feladattal összefüggő információkat a rendőrség megismerhesse.

Az ügy szempontjából lényeges rendelkezése az idézett jogszabályhelynek, hogy akitől a rendőr felvilágosítást kér az – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a válaszadást nem tagadhatja meg. A „ha jogszabály másként nem rendelkezik” fordulat értelmezése levezethető az Rtv. indokolásából, mely egyértelmű abban a vonatkozásban, hogy: „A kért köteles a rendőr kérdéseire válaszolni. E kötelezettség nem korlátlan, külön jogszabályokban meghatározott esetekben – titokvédelmi előírások, vallomástétel alóli mentesség stb. – a felvilágosítás megtagadható.”

Mindebből az is következik, hogy az intézkedés jellegéből fakadóan más jogszabályok (pl. a büntetőeljárás törvény vagy a szabálysértési törvény) által rögzített eljárási garanciák érvényesülését ebben a vonatkozásban biztosítani kell, mivel azok alkalmazását az Rtv. 32. §-ának utaló rendelkezése felhívja.

A Testület az Rtv. 32.§-ának utaló szabályával („ha jogszabály másként nem rendelkezik”) kapcsolatban azonban felhívja a figyelmet arra, hogy ez a rendelkezés meglehetősen komoly alkalmazási nehézségeket vethet fel a rendőrség oldalán. Az említett utaló szabály ugyanis konkrét tartalom nélkül az Rtv. 32.§-ának a körébe von minden olyan jogszabályt, mely az egyes eljárásokban történt nyilatkozat-tételekkel kapcsolatban garanciális, kizáró vagy korlátozó rendelkezéseket fogalmaz meg. A Testület megállapítása szerint az említett utaló szabály – önmagában – parttalanná teszi az intézkedő rendőr eljárási kötelezettségét. A Testület ezért megfontolásra érdemesnek tartja, hogy a jogalkotó ezt a rendelkezést pontosítsa és az abban megjelenő általános felhívást konkretizálja.

Ezzel együtt a Testület úgy foglalt állást, hogy a fenti jogszabályhely alapján nem követtek volna el a rendőrök jogsértést abban az esetben sem, ha ilyen jellegű (pl. a gépkocsiban megtalált tárgyak eredetére vonatkozó) ellenőrző kérdéseket fogalmaztak volna meg. Alapjogsérelem tehát ebben a vonatkozásban sem történt a Testület szerint.

7) A panaszos hangsúlyosan sérelmezte az előállítást, azt indokolatlannak és jogszerűtlennek tartotta, mivel – álláspontja szerint – nem követett el semmiféle szabálysértést.

A rendőrség az előállítás indokaként arra hivatkozott, hogy a panaszos gépkocsijának átvizsgálásakor a kocsis kesztyűtartójából előkerült egy 12 cm pengehosszúságú tőrés. A rendőrség álláspontja szerint a tőrés a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X.28.) Korm. rendelet mellékletében felsorolt jellemzőknek megfelelt. Egyúttal ezt az eszközt (tőrés) az ORFK által kiadott – a rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikai című – módszertani

útmutató 6 db fényképpel illusztrálja, hogy a rendőri intézkedések során egyértelműen felismerhető legyen.

Az előállítás jogalapjaként a rendőrség az Rtv. 33.§-a (2) bekezdésének f) pontja IV. fordulatára hivatkozott, mely szerint: „(2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,... f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani”.

Ezt kiegészítendő, a rendőrség hivatkozik a Szabs. r. már idézett 10.§-ára, mely kimondja, hogy a közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel kapcsolatban milyen intézkedéseket kell tennie az illetékes hatóságnak. E szerint: „(1) Aki a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök birtoklására, szállítására, forgalmazására vonatkozó szabályokat megszegi, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható. (2) Azt az eszközt, amelyre az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértést elkövették, el kell kobozni”.

A rendőrség ugyancsak hivatkozik arra, hogy a szabálysértési eljárás lefolytatása során végrehajtandó elkobzáshoz az elkobzás alá eső dolgot vissza kell tartani, melyről a hatályos szabályozásnak megfelelő jegyzőkönyvet kell kitölteni. Erről a szabálysértési eljárás során lefoglalt és elkobzott dolgok kezeléséről és értékesítéséről, valamint a pénzbírság és egyéb pénzösszeg letiltásáról és átutalásáról szóló 10/2000. (III. 24.) PM rendelet rendelkezik: „2.§ (1) bekezdés: A dolog visszatartásáról, illetve lefoglalásáról az intézkedést foganatosító szervnek jegyzőkönyvet kell felvennie”.

A Testület hatásköre nem terjed ki arra, hogy a panaszos terhére rótt szabálysértést érdemben értékelje, ugyanakkor arra figyelemmel, hogy az előállításnak, mint az Rtv. szerinti intézkedésnek ez volt a jogalapja – a Testületnek az említett szabálysértéssel összefüggésben is szükséges volt megállapításokat tennie.

A közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X.28.) Korm. rendelet hatálya a mellékletében felsorolt közbiztonságra különösen veszélyes eszközökre és az azokkal kapcsolatos egyes tevékenységekre terjed ki. A melléklet a) pontja szerint „A közbiztonságra különösen veszélyes eszköz: a) az olyan szűrő- vagy vágóeszköz, amelynek szűrőhosszúsága vagy vágóéle a 8 cm-t meghaladja...”. A kormányrendelet 3.§-ának (1) bekezdése szerint: „Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában tilos a közbiztonságra különösen veszélyes eszközt közterületen, nyilvános helyen – ideértve az ott lévő járművek belső tereit is –, valamint közforgalmú közlekedési eszközön birtokolni. A kormányrendelet 2.§-ának 3. pontja szerint a rendelet alkalmazásában „jármű: a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendeletben meghatározott közúti szállító vagy vontató eszköz”. Ennek alapján a személygépkocsi mindenképpen a rendelet szerinti „jármű” fogalma alá tartozik.

A kormányrendelet 3.§-ának (2) bekezdése kivételeket fogalmaz meg. Ennek b) pontja szerint „nem vonatkozik az (1) bekezdésben foglalt tilalom azokra a rendeltetésszerűen munkavégzési, sport és a szokásos életvitel körében használt eszközökre, melyeknek közterületen, nyilvános helyen – ideértve az ott lévő járművek belső tereit is –, valamint közforgalmi közlekedési eszközön való birtoklása indokolt, feltéve, ha a tényleges munkavégzésen (tevékenységen) vagy az igazolható munkavégzéshez (tevékenységhez) szükséges szállításon kívül a birtoklás (szállítás) rejtve vagy a szokásos módon becsomagolva, szétszedve vagy zárt tárolóeszközben, illetőleg egyéb biztonságos módon történik”.

Ellentétben a szabálysértési hatósággal, nem feladata a Testületnek tisztázni, hogy a panaszosnál megtalált törkés a kormányrendelet 3.§-a (2) bekezdésének b) pontja alá tartozik-e, azaz olyan eszközről van-e szó, amely munkavégzési, sport vagy a szokásos életvitel körében használt eszköz – jóllehet az eszköz zárt tárolóeszközben volt elhelyezve a gépkocsiban.

Az azonban nyilvánvaló, hogy a megtalált törkés alapja lehet a panaszossal szembeni szabálysértési eljárásnak. Ebben az esetben pedig a rendőrség megfelelő alappal hivatkozott az Rtv. 33.§-a (2) bekezdésének f) pontja IV. fordulatára – mivel az említett – egyébként elkobzás alá eső – dolgot a panaszostól vissza kellett tartani és azt (történetesen a lefoglalást) jegyzőkönyvben kellett dokumentálni.

A Testület figyelemmel volt arra is, hogy a panaszos előállítása kizárólag a jegyzőkönyv felvételének az idejére korlátozódott. Az iratokból kiderül, hogy a panaszost 22 óra 35 perc körüli időpontban állították meg és vonták intézkedés alá. Előállításáról 22 óra 55 perckor döntöttek és a kapitányságon 22 óra 59 perckor adták át az ügyeletes tisztnek. A panaszost 18 perccel később, a jegyzőkönyv felvételét követően nyomban szabadon engedték. A panaszos előállítására oly módon került sor, hogy őt a fogdában el sem helyezték.

Erre tekintettel a Testület azt állapította meg, hogy az előállítás kellő joggal történt, egyúttal annak arányossága sem kifogásolható.

8) Az előállítással összefüggésben kellett értékelni a panaszos azon állítását, hogy az egyik rendőr közölte vele, hogy mindjárt meg fogja bilincselni, illetve tegye rá a kezeit a rendőrautóra, dőljön előre és tegye szét a lábait.

Ennek az állítólagos felszólításnak a panaszos nem tett eleget, majd a rendőr – amint a panaszos jegyzőkönyve mondja – „további intézkedést nem foganatosított”. Nem állítja tehát a panaszos sem azt, hogy átvizsgálták, sem pedig azt, hogy megbilincselték.

A Testület abban egyértelműen állás tudott foglalni, hogy a panaszos bilincselésére nem került sor, mivel a rendőrségi gépkocsiba önként ült be és nem tanúsított ellenállást. Ezzel szemben az előállításról készült jelentés szerint a panaszossal szemben az intézkedés során az Rtv. 29.§-ának (1) bekezdése alapján igazoltatásra,

31.§-ának (1) bekezdése alapján a személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálására, továbbá a 33.§ (2) bekezdése f) pontjának IV. fordulata szerint (akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni vagy elkobzás alá eső dolgot kell vissza tartani) előállításra került sor.

Látható tehát, hogy a panaszos Rtv. 31.§ (1) bekezdése szerinti átvizsgálása szerepel a rendőri jelentésben. Ugyanakkor az intézkedő r. őrmester határozottan állította, hogy nem vizsgálta át a panaszos ruházatát, bár erre kellő jogalapja lett volna az Rtv. 31.§-ának (1) bekezdése alapján. Az Rtv. 31.§-ának (1)-(2) bekezdései úgy rendelkeznek, hogy: „Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja. (2) A ruházat átvizsgálását – halaszthatatlan eset kivételével – az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti. Az intézkedés nem történhet szemérem sértő módon”.

A Testület nem tudott egyértelműen állást foglalni ebben a kérdésben és a jelzett ellentmondást feloldani (mely voltaképpen a rendőrségi iratokon belül mutatkozik), ugyanakkor megjegyzi, hogy a konkrét esetben – figyelemmel a megtalált szűrő-, vágó eszközre, az éjszakai órára, illetőleg arra, hogy azonos nemű rendőr helyszínre hívása csak jelentős nehézségek árán lett volna megoldható – nem lenne jogszerűtlennek tekinthető a panaszos ruházatának átvizsgálása sem.

9) A panaszos előadta, hogy az előállítás végén nem kapott az előállítás tartamáról igazolást, valamint az igazolásért a későbbiekben, még aznap éjszaka menti vissza a rendőrségre, ahol azt utólag adta ki a részére az ügyeletes tiszt. Ezzel szemben a rendőri jelentések arra hivatkoznak, hogy a panaszos elbocsátásakor az igazolást a részére kiadták.

Az Rtv. 33.§-ának (4) bekezdése szerint: „Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani”. Az idézett rendelkezés szerint tehát az igazolás kiállítása minden esetben kötelező, nyilvánvalóan akkor, amikor az előállítás véget ér.

A rendelkezésre álló iratból, azaz a panaszos részére kiadott igazolásból az állapítható meg, hogy azt már másnapi (tehát 26-i) dátummal állította ki a rendőrség (azon minden dátum 26-ával szerepel). A panaszos pedig az iratra kézzel rávezette, hogy azt 2 óra 30 perckor vette kézhez. Az iraton szereplő dátum, a panaszos elmondása és az iraton feltüntetett megjegyzése, továbbá 23 óra 17 perckor történt szabadon bocsátásának időpontja egyaránt azt támasztja alá, hogy a panaszos ez irányú kifogása helytálló és az igazolás kiadására csak néhány órával később, már a következő napon került sor.

A Testület ebben a vonatkozásban úgy foglalt állást, hogy az Rtv. fent idézett rendelkezése ellenére a panaszos elbocsátásakor az igazolást bizonyosan nem kapta meg, hanem azt később a rendőrségre visszamenve, kifejezett kérésére adták csak ki. Ezzel a mulasztással sérült a panaszosnak az Alkotmány 2.§-ának (1) bekezdéséből

levezetett tisztességes eljáráshoz fűződő joga. A Testület az alapjogsérelem súlyosságát csekély fokúnak ítélte.

10) A panaszos több vonatkozásban is sérelmezte az intézkedés során a rendőrök által használt hangnemet.

Az ezzel kapcsolatban született rendőri nyilatkozatok azonban határozottan cáfolták, hogy az intézkedés hangneme durva vagy sértő lett volna.

Egyéb bizonyíték hiányában a Testület nem tudta a jelzett ellentmondást feloldani és egyértelműen állás foglalni abban, hogy mely állítás lehet helytálló. Erre figyelemmel a panasznak ebben a részében a Testület nem állapított meg alapjogsérelmet.

IV.

A Testület – figyelemmel az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdésére – a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2009. december 16.

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag